

Convertir la indústria de la marihuana amb fins mèdics en un sector recreatiu no serà fàcil.

Justin Trudeau i la fàbrica de cànnabis

© The Economist

En una antiga fàbrica de xocolata Hershey als afores d'Ottawa, ara una empresa anomenada Tweed hi produeix un llamí molt diferent: marihuana per a l'estrictament regulat mercat mèdic canadenc. Sota la mirada de càmeres de vigilància, científics en bata blanca preparen noves mescles a partir de cànnabis en condicions de quasi esterilitat. Un mesclador de sucre reconvertit fa la barreja. Només en les sales de cultiu l'esperit de Cheech i

Chong, un duet d'humoristes col·locats, sembla que presideixi: les plantes tenen noms com Black Widow, Deep Purple, Chem Dawg i Bubba Kush.

El mercat, tot i que creix de pressa, encara és petit: només 30.000 pacients registrats compren el material a empreses amb llicència com Tweed (abreviatu- ra de *therapeutic weed*, 'herba terapèu- tica'). La seva empresa matriu va tenir unes vendes de 3,1 milions de dòlars en els sis mesos abans del 30 de setembre, però la promesa de Justin Trudeau, nou primer ministre del Canadà, de legalit-

zar la marihuana podria eixamplar la base de consumidors fins a més dels tres milions de canadencs que es creu que en consumeixen. El primer "discurs des del tron" del Govern, el 4 de desembre, va situar la legalització com una de les seves prioritats.

L'existència d'empreses com Tweed, que va començar a cotitzar en borsa el 2014 –molt abans que s'entreviéss que Trudeau, un tatuat ex-monitor de *snowboard*, arribaria a primer ministre–, fa pensar que la transició del Canadà de la marihuana medicinal a la recreativa serà suau. Però probablement no ho serà. "Serà molt més complicat d'implementar que no us penseu", va dir Lewis Koski, fins no fa gaire director per a l'aplicació de la legalització de la marihuana, a una agència de notícies canadenc. Colorado és un dels quatre estats dels Estats Units que han legalitzat la droga. El Canadà, que serà probablement el primer gran Estat que ho faci, s'enfronta a obstacles majors.

El seu sector legal de la marihuana va començar el 2001, quan els tribu- nals van dictaminar que els qui patien epilèpsia, sida, càncer o altres afeccions tenien el dret constitucional de fer unes

pipades. El Govern federal del moment, encapçalat pel Partit Liberal de Trudeau, va desenvolupar un sistema híbrid per subministrar-ne i regular-la. El Ministeri de Sanitat actuava com a distribuïdor i metge, certificant pacients i venent-los marihuana a un preu subvencionat de 5 dòlars canadencs per gram. Una empresa, Prairie Plant Systems, era l'únic subministrador del ministeri. Els pacients, si tenien llicència, podien cultivar-ne pel seu compte.

Els conservadors de Stephen Harper, que van substituir els liberals el 2006, són contraris als narcòtics però no van poder tancar la indústria de la marihuana amb fins mèdics. Per contra, la van privatitzar. Amb normatives que van entrar en vigor l'abril del 2014, la responsabilitat de certificar pacients va passar a metges i infermers. El Govern va liberalitzar els preus i va donar llicències a 25 empreses privades estrictament regulades, entre elles Tweed, per competir amb l'únic proveïdor. Aquestes empreses només poden servir per correu o a metges. Es van prohibir les anomenades *grow-ops*, cases en barris perifèrics on es cultivava il·legalment marihuana.

Aquestes normatives restrictives només regulen una part del mercat de la marihuana amb fins mèdics; a la resta d'àmbits hi regna l'anarquia. Els 30.000 pacients registrats són un percentatge petit del milió de persones que es creu que en prenen amb propòsits medicinals. Prop de 25.000 encara cultiven legalment la seva pròpia marihuana mentre esperen una sentència del procés iniciat per quatre persones que en cultiven a casa que diuen que no poden pagar preus més alts.

Més que rebre el subministrament per correu, molts consumidors –tant pacients com els que ho fan per oci– obtenen la marihuana per mitjà de “dispensaris” amb aparador, que han sorgit a tot el Canadà, impulsats per la liberalització als Estats Units. Vancouver té el sector minorista més actiu, amb 176 dispensaris, o “clubs de compassió”, que compren l'excendent produït per herbolaris casolans. Aquests esperen convertir-se en la base d'una xarxa de distribució legal.

Però a diferència dels distribuïdors de marihuana mèdica de Colorado, que es van convertir en la base de la xarxa de venda recreativa, els dispensaris del Canadà operen en una traïdora zona grisa. REDMED, situat en un carrer sòrdid del barri de Gastown de Vancouver, s'assembla més a un botiga de discos *indie* que a un dispensari. Un cartell al costat de la caixa anuncia un concert de rap. A les parets hi ha penjades samarretes de grups. Pots amb inscripcions com Girl Scout Cookies, Crystal Coma i Soccer Mom conformen el principal marandatge de la botiga, juntament amb bols de brètzels i patates xips.

Malgrat les aparences, REDMED no vendrà maria a qualsevol que vulgui col·locar-se. La gent es pensa que pot entrar-hi i comprar marihuana, diu Jessica Jade, que hi va arribar com a pacient i ara hi treballa. “Si no tens els documents a mà no et podem despatxar”, afegeix. Altres dispensaris són menys primmirats.

Al juny, l'ajuntament de Vancouver va decidir regular-los, si bé continuen sent il·legals a ulls de la llei federal. Els regidors van creure que això era millor que perdre el negoci en benefici de l'estat de Washington, que ha legalitzat la maria i és a només 90 quilòmetres en cotxe. Altres autoritats locals –i parts del sector de la marihuana– no són tan tolerants. La policia de Saskatoon, una ciutat del

centre de Saskatchewan, va tancar el seu únic dispensari amb aparador a l'octubre. Van avisar que als fumadors a qui s'excampés amb “una burilla” se'ls podia processar.

Els productors legals consideren que els dispensaris i altres distribuïdors il·legals són els responsables de les seves exigües vendes. Si se'ls deixa de banda, un grup més consistent de venedors podria agafar el seu lloc: monopolis de propietat provincial que venen alcohol per al consum domèstic a tot arreu excepte a Alberta. El d'Ontario és el principal comprador de beguda a l'Amèrica del nord. La primera ministra de la província, Kathleen Wynne, diu que és “molt adequat per implementar aspectes de responsabilitat social” de la venda de marihuana. Però els distribuïdors provincials estan preocupats perquè els amants del mam miraran amb recel els devots de l'herba. Els seus caps tenen previst reunir-se a mitjan 2016 per parlar sobre si han de tenir emmagatzemats cabdells de Jamaica Gold juntament amb el Chianti.

Als productors amb llicència la transició els hauria de ser més fàcil. Estan acumulant un excendent en previsió de la legalització (vegeu el gràfic). L'àmbit mèdic aportarà un cert creixement. Tweed i Prairie Plant Systems tenen equips de vendes com els de les companyies farmacèutiques, que visiten directament els metges. CanniMed, una filial de Prairie, duu a terme assajos clínics per veure si el cànnabis pot alleujar l'osteoartritis, potencialment una font de creixement, ja que els canadencs cada cop són més xacrosos.

Però l'entreteniment és probablement l'oportunitat més gran. El director de Tweed, Bruce Linton, somia begudes ensucrades amb infusió de cànnabis i salmó fumat amb marihuana, si bé no és clar que uns productes així siguin permesos. Tot i que la publicitat està prohibida, Tweed impulsa la seva marca venent samarretes i tasses i patrocinant actes. Va dir no a un pare Noel que fumés porros, però va patrocinar les copes del món del cànnabis jamaicana i mundial, “el principal festival de marihuana del món”, que va tenir lloc al novembre. Cheech i Chong hi eren, si més no d'esperit. ●

Traducció d'Arnau Figueras